

Донець А.Ю.

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,
Україна*

Вплив факторів на фінансовий результат банку

Головною метою діяльності банків є прибуток. За допомогою прибутку відбувається формування резервів та фондів на випадок збитків, які можливі у банківській сфері. Також прибуток є одним з головних стимулів діяльності управлінського персоналу щодо вдосконалення роботи банку та підвищення конкурентоспроможності.

Сутність прибутку більшість вчених розглядають з однакової точки зору – як частину додаткової вартості продукту, що реалізується, яка залишається після покриття усіх витрат.

На розмір прибутку банку впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори.

До зовнішніх відносять фактори, поява та вплив яких на формування прибутку банку не залежать від його діяльності. До таких факторів відносять: стан економіки країни, рівень розвитку промисловості, рівень імпорту та експорту, зміна курсу валюти, зміна облікової ставки, зміна розміру обов'язкових резервів, податкове законодавство, зміна дохідності за державними цінними паперами, стан міжнародних фондових і валютних ринків, кризові явища в країні, конкуренція на ринку банківських послуг.

Щодо стану економіки, то спроможність кредитування як підприємства, так і населення в цілому характеризує здоровий стан економіки.

Уповільнення темпів росту промисловості може призвести до збільшення заборгованості з виплати заробітної плати, зниження доходів населення та зростання рівня безробіття.

Ще одним зовнішнім фактором є зміна курсу валюти. Банки отримують прибуток від зміни курсів валют на валютних ринках. Валютний арбітраж є одним зі шляхів отримання прибутку банками.

Облікова ставка має вплив на розмір відсоткових ставок комерційних банків за кредитами та депозитами, що і впливає на фінансовий результат банків.

Залежно від ситуації на ринку центральний банк змінює норму обов'язкового резервування. За обмежувальної грошово-кредитної політики центральний банк підвищує норму обов'язкових резервів, що призводить до зменшення кредитних можливостей комерційних банків і скорочення грошової маси в обігу, що в свою чергу призводить до зменшення прибутків банків [1].

Ставки та методи оподаткування клієнтів мають вплив на продуктивний ряд банківських послуг, тобто система оподаткування суб'єктів господарювання й фізичних осіб опосередковано впливає на вибір напрямів діяльності банку. Також, на фінансові результати прямо впливає система оподаткування самого банку як суб'єкта господарювання [2].

Дохідність державних цінних паперів має прямий вплив на дохідність банків, а вже при збільшенні дохідності державних цінних паперів, банк, що їх придбав, також отримує більших прибутків за даними цінними паперами.

Внаслідок кризових явищ виникають втрати банківської системи через відплив коштів населення з банківських рахунків, зростання позичкової заборгованості, зниження ліквідності банків, а тому і зменшується прибуток комерційних банків.

З наявності конкуренції банк враховує переваги та недоліки конкурентів, і на основі даних організовує свою діяльність. Також даний фактор впливає на прибутковість банку через якість продуктів, асортимент та їх ціну.

Окрім зовнішніх факторів впливу на прибуток банку необхідно розглянути і внутрішні фактори, тобто ті, що впливають на формування прибутку через діяльність банків та управлінські рішення, що були прийняті його топ-менеджментом.

До внутрішніх факторів них відносяться: кваліфікація персоналу, умови праці, банківські технології, ризиковість діяльності, ефективність використання банківських ресурсів, соціальні фактори.

Кваліфікація персоналу відіграє значну роль у розвитку банківської діяльності. Часто гальмування розвитку банківського бізнесу спричинене відсутністю висококваліфікованих фахівців у банківській сфері та неякісним корпоративним управлінням [3].

Умови праці є певним стимулом, що примушує працювати з певною віддачею. Даний фактор впливає на ефективність праці, і як наслідок, в свою чергу на діяльність всього банку.

Технології також є фактором впливу на прибуток банку. Банківські технології можуть мати значний вплив на спроможність банку пропонувати нові продукти та послуги, виходити на нові ринки і сегментувати ринок, що впливатиме на конкурентоспроможність банку, і, як наслідок, на фінансовий результат.

Щодо ризиковості, то тут здебільшого діє «золоте правило» вкладень – пропорційна залежність між доходністю активів та ризиком ймовірних втрат коштів за ними [4].

Соціальні фактори також відносяться до факторів впливу, і є найбільш неконтрольованими. До них відносяться: схильність до заощадження та надзвичайні фактори.

Отже всі ці фактори впливають на рівень отримання банком доходу, а в кінцевому результаті – прибутку [5].

Багато праць присвячено класифікації факторів впливу на прибуток банку.

І.М.Парасій-Вергуненко поділяє фактори на загальні (створюють однакові умови функціонування для всіх суб'єктів господарювання) та специфічні (впливають на діяльність конкретних економічних суб'єктів).

Л.О.Примостка виділяє фактори, згрупувавши їх за середовищем виникнення: внутрішньобанківські фактори та зовнішні щодо банку.

О.С.Доценко поділяє фактори на економічні, політичні, правові, соціально-економічні, а також на внутрішні та зовнішні.

Фактори впливу за їх приналежністю до макросередовища (економічну, політико-правову, соціальною, природно-кліматичну та науково-технологічну сфери зовнішнього оточення банку) чи мікросередовища (розглядаються через взаємозв'язки банку із суб'єктами) в якому діє банк виділяє І.О.Карєва.

У праці О.Й. Шевцова виділяє окремі фактори впливу на складові процентного прибутку банку. Вони поділяються на ті, що мають об'єктивний характер і не залежать від окремих банків, тобто макроекономічні, та на ті, що залежать від результатів діяльності конкретного банку та платоспроможності його клієнтів – мікроекономічні [6].

Аналізуючи вищесказане, можна виділити такі фактори впливу на прибуток банку, що зображені на рисунку 1.

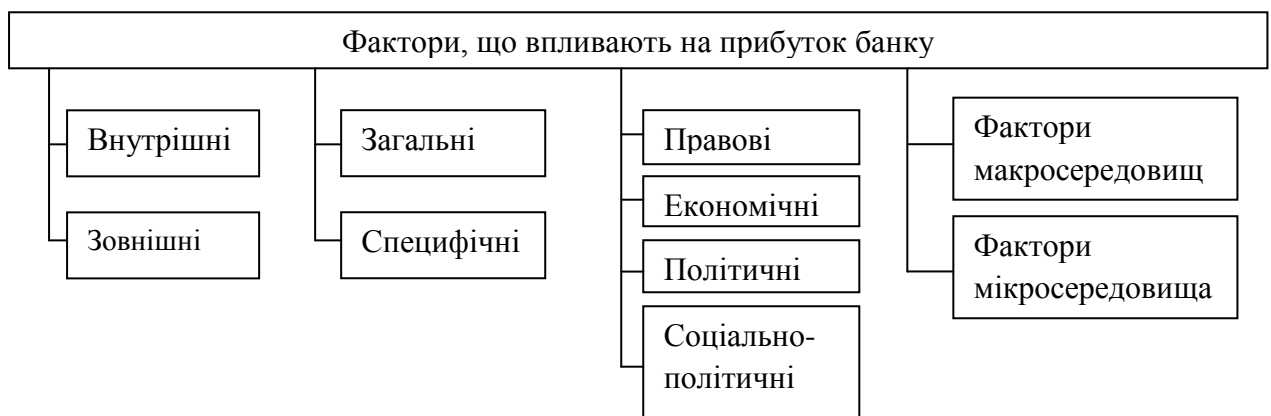

Рисунок 1 – Фактори, що впливають на прибуток банку

Отже, головною метою діяльності банків є прибуток. На сьогодні існує велика кількість факторів, які впливають на формування прибутку банку, а також значна кількість їх класифікацій. Дані фактори не можуть впливати на прибуток окремо один від одного, через те, що вони є взаємопов'язані, тому один фактор тягне за собою ще ряд інших факторів.

Література:

1. Уманців Ю.М. Норма обов'язкового резервування. Механізм економічної політики [Електронний режим]/ Бібліотека українських підручників. – [Режим доступу]: http://pidruchniki.ws/13560615/ekonomika/norma_obovyazkovogo_rezervuvanna – Заголовок з екрану.

2. Юшкевич О.О. Регулювання процесу формування прибутку банківських установ в Україні [Електронний режим]/ Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – [Режим доступу]: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2011_3/91.pdf – Заголовок з екрану.

3. Чирак І.А. Вплив фінансової кризи на банківську систему України [Електронний ресурс] / Економічний аналіз. – Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_8/p1/chyrak.pdf – Заголовок з екрану.

4. Лютий І.О. Банківський маркетинг. Вплив результатів реалізації механізму банківського маркетингу на економічні показники діяльності банку [Електронний режим]/ Бібліотека українських підручників. – [Режим доступу]: http://pidruchniki.ws/12631113/bankivska_sprava/vpliv_rezultativ_realizatsiyi_mehanizmu_bankivskogo_marketingu_ekonomichni_pokazniki_diyalnosti_banku – Заголовок з екрану.

5. Шиліна Д.Ф. Управління фінансовим результатом діяльності банку [Електронний режим] – [Режим доступу]: http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Economics/1_127426.doc.htm – Заголовок з екрану.

6. Шпанковська Н. Удосконалення класифікації факторів впливу на результати діяльності банку із застосуванням системного підходу / Н.Шпанковська, Ю.Труш, А.Труш // Вісник НБУ. – 2011. – № 7. – С. 7–10.